

MRTVO MORE

Pustinja Negev postaje sve pustija, a uska asfaltirana traka i naš autobus sve nestvarniji na odrazu naborane, izlomljene stvrdnute bezživotnosti. I najednom, kad je čovjek pomislio da je to sve, pod jednom okukom rasprsnje se provalija mrtvila i sivine Mrtvog mora, koje izgleda da postoji stvarnije nego u biblijskoj legendi, nego u mašti dječaka zaprepašćenog tom legendom.

Autobus se spušta niz strminu, spušta se pod razinu morske površine, one službene iz svih geografija, stotine metara. U ušima zuji, oči kao da su nešto iskočile, da li pod pritiskom ili pak pred pustošenjem koje je priroda izvela nad samom sobom, ne znam. Prvo što mi je došlo na um na obali tog mrtvog, teškog mora, oivičenog zupčastim urvinama od smjese kamena i soli, sznavši od vodiča da tu nema nikakvog života, bila je asocijacija: samoubistvo prirode.

Da se doživi potpuno mrtvilo treba samo okrenuti leđa autoputu na crti gdje prestaje, drvenim restoranima na stupovima poput sojenica i tvornici što izvlači potašu iz ove umrtvljene prirode. Mrkosmede odvaljene stijene stoje amfiteatralno povijeno kao postolje jednom obelisku za koji kažu da je okamenjena supruga biblijskog junaka Lota, sinovca praoca Abrahama. Okamenjena redoznalost, okamenjeni život. Ni ptice, ni ribe, ni kukca, ni travke, ni u moru ni na njegovoj obali. Samo sunce, suho i vrelo, i vjetar, suh i vreo, niski gusti valovi kao nabrano čelo jer je ovo more tako teško da ga vjetar ne može da uzburka. Može samo da ga raspjeni.

Nedostaje punom doživljaju još jedino kupka u tom moru. Pitam vodiča, i on mi kaže: ima ih koji se i kupaju... Zашao sam u to teško more polako, polako. Dno mu je ljepljivo, i ono je ljepljivo i tvrdo. I jedva možeš da zagaziš do bedra, i onda te diže, i još jedan korak i već te oborilo na svoju površinu težine rastopljenih minerala, i drži te kao neki beskrajani i dobro ulegljiv madrac. More, u kojem se ne može potonuti. A kada sam pokušao zaplivati, gotovo nemoćan da savladam otpor i gustoću, dobro je da mi odmah nije došla misao da je to tvrdoća daske, ogromnog mrtvačkog sanduka,

u koji je priroda, jedan dijelak prirode, sahranio sama sebe — samoubicu.

I dok sam na suncu i vjetru koji ne hladi pustio da sa mene ishlapi ono nešto malo vode, i gledao sebe kako postajem sivkasto obojen u prah minerala, prelijetale su mi misli ovako skorenom, misli kakve mi nikada nisu došle ni na kojem groblju, jer je ovo jedini grob bez travke, korova i puža. I sve zbrke misli koje donosi i strah od vlastitog postojanja na rubu ovog puta u ništa, izdvojiti ću samo jednu: gdje je taj netko da sazove kongres atomskih stratega ovdje, gdje bi vidjeli, gdje bi se prepali ovog potpunog ništavila, kakvo i oni nose, kakvo mogu donijeti svojom teškom vodom, za mene sličnoj ovoj tu predamnom... I još mi je jedna misao došla kad sam se upitao, kako sam ja uopće dospio ovdje... Da... Proces Ajhmanu... Dva mrtva mora...